

SURİYELİ VE UKRAYNALI GÖÇMEN ALGISI ÜZERİNE İNGİLİZ BASININDAN BİR ÖRNEK: THE DAILY EXPRESS GAZETESİ*

AN EXAMPLE FROM THE BRITISH PRESS ON THE
PERCEPTION OF SYRIAN AND UKRAINIAN IMMIGRANTS:
THE DAILY EXPRESS NEWSPAPER

Alime Vildan KARAKAŞ

Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
karakas83v@gmail.com

Rüya BAYAR

Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi,
Coğrafya Bölümü, rbayar@ankara.edu.tr

Mehmet ÖZDEMİR

Doç. Dr., Ankara Üniversitesi, mehmet255@gmail.com

Mutlu YILMAZ

Prof. Dr., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi,
Coğrafya Bölümü, yilmazm@ankara.edu.tr

Makale Bilgisi

Türü: Araştırma makalesi
Gönderildiği tarih: 24 Temmuz 2024
Kabul edildiği tarih: 28 Eylül 2024
Yayınlanma tarihi: 25 Aralık 2024

Article Info

Type: Research article
Date submitted: 24 July 2024
Date accepted: 28 September 2024
Date published: 25 December 2024

Anahtar Sözcükler

Zorunlu Göç; Eleştirel Jeopolitik;
Popüler Jeopolitik; Göçmen Algısı

Keywords

Forced Migration; Critical Geopolitics;
Popular Geopolitics; Perception of
Immigrants

DOI

10.33171/dtcjournal.2024.64.2.11

Öz

Uluslararası göçmen haberlerinin Batı medyasına yansıyan aktarımları, uzun süredir kamuoyunda tartışılan bir konudur. Tartışmalar arasında göçmenlerin ayrıştırıldığı ve çifte standartlı bir dil kullanıldığı olguları hâkimdir. Bu çalışma ile yakın tarihli iki zorunlu göç örneği olan Suriyeli ve Ukraynalı göçmenlerin İngiliz medyasında nasıl ve hangi algısal temsillerle aktarıldığı ve bu algıların her iki göçmen grubu arasında ne gibi farklılıklar oluşturduğu ortaya konmaya çalışılmıştır. Popüler jeopolitik olan bu çalışma ile İngiliz medyasından seçilen (göçmen karşıtı bir yazılı basın örneği olarak sunulması nedeniyle) *The Daily Express* gazetesinin Suriyeli ve Ukraynalı göçmen haberleri eleştirel jeopolitik bakış açısıyla analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, Suriyeli ve Ukraynalı göçmenler tarafından İngiltere'ye gerçekleştirilen göç olayının tanımı, Suriyeli ve Ukraynalı göçmenlerin kimliksel tanımı, Suriyeli ve Ukraynalı göçmenler için İngiltere'nin nasıl konumlandırıldığı ve son olarak Suriyeli ve Ukraynalı göçmenler için yapılması gerekenler şeklinde kategorilere ayrılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular ışığında Ukraynalı kimliğinin İngilizlere daha yakın ve yardıma daha layık kimseler (masum, savunmasız ve gerçek mülteci kavramlarının varlığı nedeniyle) olarak sunulduğu, buna rağmen Orta Doğu kökenli Suriyeli kimliğinin ise Batı değerlerine adapte olamayacağı endişesinin yanında İngiliz kültürüne yönelik bir tehdit oluşturabileceği (saldırgan ve şüpheli kavramlarının kullanılması) olgusunun hâkim olduğu sonucuna varılmıştır.

Abstract

The portrayal of international migrant news in Western media has long been a topic of public debate. Among these discussions, issues of migrant differentiation and the use of double standards are prevalent. This study aims to explore how and with what perceptual representations Syrian and Ukrainian migrants, as recent examples of forced migration, are depicted in the British media and to examine the differences these perceptions create between the two migrant groups. Using popular geopolitics, the study critically analyzes news about Syrian and Ukrainian migrants from *The Daily Express*, a British newspaper selected due to its anti-immigrant stance. The findings are categorized into several aspects. The definition of the migration phenomenon to the UK by Syrian and Ukrainian migrants, the identity definitions of Syrian and Ukrainian migrants, the positioning of the UK in relation to Syrian and Ukrainian migrants, and finally, the required actions for Syrian and Ukrainian migrants. The results indicate that the Ukrainian identity is presented as closer and more deserving of assistance (due to the presence of terms such as innocent, vulnerable, and genuine refugee) to the British public. In contrast, the Syrian identity is often associated with concerns about the inability to adapt to Western values and the potential threat to British culture, as evidenced by the use of terms like "attackers" and "suspicious".

* Bu makale, "V. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi (UCEK-2023)"nde "Suriyeli ve Ukraynalı Göçmen Algısı Üzerine İngiliz Basınından (The Daily Express Gazetesi) Bir Örnek" adlı bildiriden yeni analiz ve tartışmalar eklenerek oluşturulmuştur.

“Hiç kimse çocuğunu bir tekneye bindirmek istemez su, topraklardan daha güvenli olmadıkça...”

Hiç kimse bir kamyonet kasasında günlerini ve gecelerini geçirmez.

Hiç kimse gazete parçalarını yemez gidilen yol bir şey ifade etmedikçe.

Kimse dikenli tellerin altında sürünmez, dayak yemek istemez, acınacak halde olmak istemez.

Hiç kimse mülteci kamplarını tercih etmez yahut çırılçıplak bir halde aranmayı, vücutları acılar içerisindeyken... Hiç kimse dayanamaz buna, kimse yediremez, tahammül edemez yeteri kadar” Warsan Shire -Yurt.

Giriş

Göç, insanlık tarihi kadar köklü bir olgu olmakla beraber çağdaş dünyanın en temel sorunları arasında yer almaktadır. Kavramsal açıdan göç; insanların farklı sebeplerle o zamana kadar yaşadıkları yerden ayrılarak hayatlarının geri kalanını devam ettirmek üzere yeni bir yere taşınma olayına karşılık gelmektedir (Karabağ ve Şahin, 2015, s. 37). Bu hareketin öznesi olan göçmen ise yeni bir ülkeye/bölgeye geçici ya da daimi ikamet etmek üzere gelen bireylere denilmektedir (Taş ve Özcan, 2018, s. 39). Göçmen, ekonomik ve sosyolojik açıdan yaşam koşullarını iyileştirmek ve daha nitelikli bir gelecek beklentisiyle bu harekete katılmaktadır (Kartal vd. 2015, s. 12).

Göç olayının gerçekleşmesinde ekonomik, politik, sağlık, çevre, eğitim ve daha iyi yaşam standardı arayışları gibi pek çok faktör rol oynamaktadır (Tümertekin ve Özgüç, 2015, s. 294-295). Uzmanlar göç olgusunu yapıldığı yere göre; iç ve dış göç, süresine göre; geçici ve sürekli göç, oluşum nedenlerine göre; isteğe bağlı ve zorunlu göç olarak kategorilere ayırmaktadırlar. Bu türler içerisinde zorunlu göç, kişilerin fiziksel ya da psikolojik şiddet içeren pek çok zaruri nedenden dolayı (savaş, salgın, kıtlık, doğal afet, ekonomik kriz vd.) kendi ülkelerinden ayrılarak başka ülkelerin sınırlarına gerçekleştirdikleri yer değiştirme hareketidir (Kaya ve Özdoğan, 2003, s. 275). Yakın tarihsel örnekler açısından İran-Irak Savaşı, (1980-1988), I. Körfez Savaşı, (1990-1991), Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) dağılması (1991), Irak Savaşı'nın (2003-2011) yanı sıra devam eden Suriye İç Savaşı, (2011-), Taliban'ın Afganistan yönetimini ele geçirmesi (2021-) ve Rusya-Ukrayna Savaşı (2022-) uluslararası zorunlu göç hareketini hızlandıran olaylar olmuştur.

Göç hareketi hem göçmen hem de göçmeni kabul eden ülkeler bağlamında pek çok sorunu beraberinde getirmektedir. Göçmen açısından bakıldığında, varış yerindeki sosyal çevreye dair yaşam tarzı farklılıkları, kültürel uyum sorunları, iletişim engelleri, sosyal destek ihtiyacı ve ekonomik zorluklar başlıca problemleri oluştururken; kabul ülkesi açısından uyum süreci, istihdam, güvenlik ve mali yük endişeleri temel sorunları kapsamaktadır (Ercan vd. 2019, s. 4790; Özgür ve Alahmad, 2024, s. 99). Bu konuya dair yapılan araştırmaların neticesinde Batılı ülkelerde göçmenlere yönelik algıların (özellikle 11 Eylül sonrası yaşananların da etkisiyle) korku, önyargı ve nefreti körükleyen biçimde geliştiği öne sürülmektedir (Özekmekçi, 2010, s. 44).

Uluslararası yakını tarihli iki zorunlu göç örneği olarak Suriyeli ve Ukraynalı vatandaşların ulus aşırı hareketleri, pek çok ülkenin politik kararlarının yeniden şekillenmesine neden olmuştur. Bununla birlikte göçmen haberlerinin kamuoyuna yansıtılma biçimi de ilgi çeken konular arasındadır. Genel olarak göçmen haberlerinin görmezden gelindiği bilinen bir gerçek iken özellikle Ukraynalı göçmenlerle ilgili haberlerin Batı medyasında yer alma şekli dikkat çekicidir (Limbong, 28.02.2022; Bayoumi, 03.02.2022; Hankir ve Rabah, 02.03.2022; Ersen, 14.09.2022; Sipahioğlu, 2023). Yazılı ve görsel medyada Ukraynalı göçmenlerin diğer göçmenlerden farklı biçimde ayrıştırıldığı ve çifte standartlı bir dil kullanıldığı kamuoyunda sıklıkla tartışılmıştır. Bu çalışma ile Suriyeli ve Ukraynalı göçmen örneklerinin İngiliz medyasında nasıl ve hangi algısal temsillerle aktarıldığı ve bu algıların her iki göçmen grubu arasında ne gibi farklılıklar oluşturduğu sorularına yanıt aranmış ve söz konusu haberlerin eleştirel jeopolitik perspektif ile analiz edilmesi amaçlanmıştır.

Eleştirel jeopolitik, Foucault'cu perspektifle bilginin iktidar ve güç ilişkisine vurgu yaparak klasik jeopolitik bilgilerin objektif olmadığını savunur. Uluslararası politikanın büyük güçler tarafından söylemlerle mekânsallaştırıldığı ve kimikleştirildiği dolayısıyla sorgulanması gerektiği iddiasına dayanır (Toal ve Agnew 1992, s. 192). Eleştirel jeopolitik resmi, pratik ve popüler olmak üzere üç farklı kategoriye ayrılır. Bu kategoriler içerisinde popüler jeopolitik, popüler kültüre dair her türlü yazılı ve görsel medya araçlarının analizini de içine alan politik coğrafya odaklı çalışmalardan oluşmaktadır. Popüler jeopolitik temel olarak, egemen jeopolitik anlayışların inşasında ve sürdürülmesinde medyanın/popüler kültürün rolüne odaklanması gerektiğini vurgular (McFarlane ve Hay, 1993). Günümüzde iletişim araçlarının etkisiyle popüler bilginin kolay biçimde üretilip çoğaltılarak (müzik, film,

kitap, gazete, dergi, medya, basın vd.) kitlelere aktarıldığı görülmektedir. Popüler medya (güç olgusunun kime ait olduğu ve ekonomi politikğine göre değişir) kimi zaman iktidarı ve halkı yönlendirme, baskı kurma kimi zaman da bizzat iktidar tarafından kamuoyu oluşturmak maksadıyla kullanılmaktadır.

Yöntem

Popüler jeopolitik çalışmalar politik söylemlerden siyasi broşürlere, resmi dokümanlardan (yasa/kanun) görsel ve yazılı her türlü basın haberine, edebi metinlerden (roman, şiir, siyasi nutuk vb.) film, karikatür, harita ve tablo gibi görsel materyallere uzanan renkli ve geniş veri setleri ile gerçekleştirilmektedir. Mekânsal ve kimliksel üretim, politik söylemler aracılığıyla popüler kültüre yansıtılmaktadır. Bu yansımaların çözümlenmesi ise içerik ve söylem analizleri ile gerçekleştirilmektedir. Çözümleme aşamasında kullanılan içerik analizi metin içerisinde ilk bakışta gizli/örtük anlamların ortaya çıkarılmasında tercih edilir iken söylem analizi ise eleştirel jeopolitik kuramda temsil ve bilgi üretim biçiminin sorgulandığı bir diğer analiz türüdür (Bilgin, 2006, s. 1).

Bu araştırmada yazılı basın örneği olarak The Daily Express gazetesinin göçmen haberleri değerlendirilmiştir. İngiltere merkezli The Daily Express gazetesinin çevrimiçi sitesinde (<https://www.express.co.uk/>) “Ukrainian immigrant, refugee, asylum seeker” ve “Syrian immigrant, refugee, asylum seeker” anahtar ifadeleri ile tarama yapılmıştır. Yapılan taramada gazetenin Ukraynalı göçmen haberleri 63 adet ile sınırlı olduğundan (veriye ulaşılan 06.08.2023 tarihine kadar) Suriyeli göçmen haberleri de 63 adet ile sınırlandırılarak haberler eşitlenmiştir. Daily Express gazetesinde yer alan toplam 126 Suriyeli ve Ukraynalı göçmen haberi araştırmanın veri setini oluşturmaktadır. Gazetenin Suriyeli ve Ukraynalı göçmenlere yönelik haberlerine 01.01.2016 ve 06.08.2023 tarihleri arasından erişim sağlanmış ve toplanan haberler nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan içerik ve söylem analizleri ile incelenmiştir. Analizde haberlerde geçen kavramların sayısı ve frekansları tablolara yansıtılmış ve sunulan haberlerin göçmenlere yönelik hangi jeopolitik kimlikleri, mekânları ürettiği ve ayrıştırdığı eleştirel jeopolitik açıdan yorumlanmıştır.

Bu çalışmada İngiliz basınından The Daily Express’in seçilme nedeni, gazetenin göçmen karşıtlığı ile (İnceoğlu, 2020; Eurotopics.net, 2020) tanınan bir yayın organı olmasıdır. Kuruluşu 1900'lere uzanan The Daily Express, Birleşik Krallığı'nın en yüksek baskı sayısına sahip gazeteleri arasında yer almaktadır. Kurucusu olan Sir Cyril Arthur Pearson, (1. Baronet-1866-1921) Ulusal Körler Enstitüsü Başkanlığı

yapmış, İngiliz gazete patronu ve yayıncısı olarak tanımlanmaktadır (National Portrait Gallery, 2023). Sağcı, muhafazakâr çizgisi ile öne çıkan gazete, habercilik ilkelerini doğru, adil ve güçlü biçimde bilgiyi aktarmak ve yetkililerden hesap sormak şeklinde sıralamaktadır. Daily Express'in editörlüğü 2018'den itibaren İngiliz gazeteci Gary Jones tarafından yürütülmektedir. Günümüzde gazetenin yayın hakları Birleşik Krallık'ta 130'dan fazla basılı ve dijital haber ağını içinde barındıran Reach PLC'ye aittir (Daily Express, 2023).

Literatür Değerlendirmesi

Yazılı basının veri olarak kullanıldığı uluslararası popüler jeopolitik literatür örnekleri arasında Sharp, 1993; McFarlane ve Hay, 1993; Falah vd. 2006; Woon, 2014; Ojala ve Krogerus, 2016; Ojala ve Pantti, 2017 ve Sullivan, Lee, 2018 gibi çalışmalar yer almaktadır. Yerli yazında sınırlı da olsa yazılı basının veri olarak kullanıldığı popüler jeopolitik örnekler bulunmaktadır. Köseadağ ve Ertürk tarafından 2018'de "Türkiye'deki Yazılı Basında Zeytin Dalı Harekâtı: Sözcü, Star ve Haber Türk Gazeteleri Üzerinden Bir Analiz" adlı çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kamuoyunda operasyonun nasıl aktarıldığı sorusuna odaklanılmış ve farklı eğilimlerdeki üç gazetenin de operasyonu destekler nitelikte söylemler ürettiği sonucuna varılmıştır. Diğer bir çalışma 2020'de Koç tarafından "Türkiye'nin Suriye'de Düzenlediği Askeri Operasyonlar ve Türk Medyasının Operasyonları Kavramsallaştırması: Popüler Jeopolitik Bir Bakış Açısı" başlığıyla hazırlanan yüksek lisans tezidir. Tezde Cumhuriyet, Habertürk ve Sabah gazeteleri üzerinden Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı ve Barış Pınarı Harekâtları gibi konu başlıkları incelenerek, harekâtlara dair jeopolitik söylemler çalışma kapsamında analiz edilmiştir. Analiz sonucunda gazetelerin harekât alanını mekânsallaştırırken farklı söylemler ürettikleri ve bunun nedeninin ise gazetelerin iktidara göre konumlanmalarından kaynaklı olduğu öne sürülmüştür. Baydili ve Çetin (2021) tarafından "Darbeden Harekâta Kıbrıs: Kıbrıs Barış Harekâtına Yönelik Kamuoyu Oluşum Sürecinde Yazılı Basının Rolü" adıyla gerçekleştirilen çalışmada Kıbrıs Barış Harekâtına zemin hazırlayan Makarios'a karşı girişilen darbe ile harekât günleri arasında yayınlanan dört günlük gazete haberleri (Cumhuriyet, Hürriyet, Milliyet ve Milli Gazete) ele alınmıştır. Çalışmada Türkiye tarafından harekâtın neden gerçekleştirildiği sorgulanmış ve analiz sonucunda Türkiye'nin adanın sulh ve güvenliği için bu harekâtı gerçekleştirdiği sonucuna varılmıştır. 2021 tarihinde bir diğer çalışma Taşkın ve Yılmaz tarafından "Reuters Haber Ajansına Göre Doğu Akdeniz'de Yaşanan Enerji Kaynakları Mücadelesinin İçerik Analizi ve Eleştirel Jeopolitik Açısından

Değerlendirilmesi” adıyla gerçekleştirilmiştir. Makalede konuya taraf ülkelerin Reuters’te yayınlanan karşılıklı söylemleri eleştirel jeopolitik perspektifle yorumlanmıştır. Aktarılan haberlerde Türkiye’nin Doğu Akdeniz’de yasadışı ve işgalci bir devlet şeklinde temsil edildiği ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nin ayrılıkçı bir politika izlediğine dair haberler üretildiği sonucuna varılmıştır.

SURİYELİ GÖÇ OLAYI

Suriyeli göçü, 15 Mart 2011’de Suriye’de başlayan halk gösterilerine Esad rejiminin askeri güvenlik güçleri ile karşılık vermesi sonucunda olayın iç savaşa dönüşmesiyle başlamıştır. Babası Hafız Esad’dan (1971-2000) sonra 23. senesini geride bırakan Beşşar Esad (Temmuz-2000-) Suriye Devlet Başkanlığı görevini yürütmektedir. Esad’ın görevi devraldığı ilk dönemde “Şam Baharı” olarak nitelendirilen nispeten demokratik, özgürlükçü bir açılım süreci yaşansa da Suriye’de bu süreç kısa sürmüş ve beklenen reformlar siyasi hayata geçirilemeden 2001 Şubat ayında son bulmuştur (Dışişleri Bakanlığı, 2023).

Arap Baharı, üniversite mezunu Tunuslu seyyar satıcısı Muhammed Buazizi’nin 17 Aralık 2010’da tezgâhına el konulmasının ardından kendini ateşe vermesiyle Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülkelerinde başlayan protestoların isyana dönüşme sürecidir. Süreç içinde Yemen’de Ali Abdullah Salih, (1978-2012), Tunus’ta Zeynel Abidin Bin Ali, (1987-2011), Libya’da Muammer Kaddafi, (1969-2011) ve Mısır’da Hüsnü Mübarek, (1981-2011) gibi liderler devrilmiştir. Arap Baharı sürecinin Suriye’ye yansımaları 2011 Şubat ayında Baas rejimine karşı Harika Bölgesinde patlak veren protestolarla başlamıştır. İlerleyen süreçte 6 Mart’ta Dera kentinde bir grup çocuğun okul duvarına “Halk rejimin yıkılmasını istiyor” ifadesini yazmaları sonucunda çocukların tutuklanarak şiddet görmeleri, Suriyeli muhalif halk için kırılma noktası olmuştur (Karaatlı, 2015, s. 309). O dönem Suriye’de işsizlik, enflasyon ve yönetim baskısı gibi ekonomik, sosyolojik ve siyasal sorunlara karşı halk, kitle iletişim araçlarının etkisiyle örgütlenmeyi başarsa da güvenlik güçlerinin Suriye yönetiminin yanında yer alması, şiddeti arttırmış fakat beklenen iktidar değişikliğini getirmemiştir. Halkın reform isteğine Esad yönetiminin askeri güç ile karşılık vermesi, olayları iç savaşa taşımıştır. Bu süreçte Suriye yönetimi Rusya ve İran’ın desteğini alırken ABD, Fransa, Türkiye, Katar ve Suudi Arabistan muhaliflerin yanında yer almışlardır (Temizer, 2016). Yaşananlar karşısında uluslararası belirlenmiş plan ve programlar (Arap Birliği Barış Girişimi, Annan Planı ve BM Temsilcisi diplomat Brahimi’nin girişimleri) oluşturulsa da teşebbüsler olumlu sonuç vermemiştir (Kibaroglu, 2016, s. 99). 15 Mart 2011’de başlayan ve devam eden Suriye

İç Savaşı'nda 610 bin kişi hayatını kaybetmiş, 2,1 milyon kişi sakatlanmış, 13 milyon kişi evsiz kalmış ve 6,6 milyon kişi de Suriye'yi terk etmek zorunda kalmıştır (Bianet, 2022; TRT, 2023).

UKRAYNALI GÖÇ OLAYI

SSCB dağıldıktan sonra bağımsızlığını 24 Ağustos 1991'de ilan eden Ukrayna, 1997'de Rusya ile bu bağımsızlığın hukuki göstergesi olarak "Dostluk, İş Birliği ve Ortaklık Anlaşmasını" imzalamıştır (Yıldırım ve Sayan, 2024). Ruslar ve Ukraynalılar ortak din, tarih ve kültürel birlikteliğe sahip iki millettir. Ukrayna Savaşı başlamadan önceki sayımlara göre Ukrayna nüfusunun % 22'sinin etnik açıdan Rus kökenli olduğu bilinmektedir (Yıldız, 2022, s. 156). Ukrayna, Rusya için Batıya açılan koridor, Karadeniz'e kıyısının olması, tarım kapasitesi ve NATO üyesi devletlerle arasında tampon bölge olması gibi özellikleriyle stratejik ve jeopolitik açıdan önemli bir ülkedir (Çalışkan, 2022, s. 37).

NATO ve Avrupa Birliği'nin (AB) 2004'den itibaren Avrasya coğrafyasında Rusya Federasyonu (RF) tarafından *near abroad* "yakın çevre" olarak adlandırılan eski Sovyet ülkelerini kapsayacak şekilde etki alanlarını genişletme süreçleri yaşanmıştır. RF Devlet Başkanı Vladimir Putin Rusya'nın yakın çevresine dair bu girişimlerin devam etmesi halinde Rusya'nın bu durumu (2007 Münih Güvenlik Konferansı ve 2008 NATO Bükreş Zirvesi'nde) *casus belli* "savaş nedeni" sayacağını dile getirerek uyarılarda bulunmuştur (Tellal, 2015, s. 1048).

2010'da Ukrayna'da yapılan seçimleri Timoşenko'ya karşı kazanan Viktor Yanukoviç'in AB ile sürdürülen Ortaklık Anlaşmasını 21 Kasım 2013'te imzalamayacağını açıklaması halk tarafından protesto ile karşılanmış ve güvenlik güçleri ile Ukrayna halkı arasında "Meydan protestoları" patlak vermiştir (Diyarbakırlıoğlu, 2020, s. 209). Kiev'de olayların büyümesi sonucunda Devlet Başkanı Viktor Yanukoviç Rusya'ya kaçmıştır.

Ukrayna siyasetinde zaman zaman Batı ve Rusya yanlısı yöneticilerin varlığı güç mücadelelerine sahne olmakta ve bu nedenle de istikrarlı bir yönetim sağlanamamaktadır (Yıldız, 2022, s. 154). Yanukoviç sonrası geçici hükümetin başına Batı yanlısı Petro Poroşenko'nun geçmesi, Rus nüfusun yoğun olduğu Kırım'da yeni bir protesto dalgasına neden olmuştur. Protestoların artmasının ardından 18 Mart 2014'te Rusya Kırım'ı ilhak/işgal etmiştir.

2016 ve 2017’de NATO’nun Doğu Avrupa’ya yönelik askeri tatbikat ve asker konuşlandırma girişimleri yaşanmıştır. Bu coğrafya Rusya’nın tarihsel etki alanı olduğu için “yakın çevre ve kırmızı çizgi” gibi jeopolitik söylemler RF tarafından yinelenmeye devam etmiştir. İlerleyen süreçte 2019’da gerçekleştirilen Ukrayna Devlet Başkanlığı seçimlerini Vladimir Zelenskiy’nin kazanması, Batı ile olan ilişkilerin yoğunlaşmasına neden olmuştur. Rusya ise 2021’den itibaren Ukrayna sınırına asker konuşlandırmaya başlamış ve 24 Şubat 2022’de Ukrayna’ya savaş ilan etmiştir. Putin savaş duyurusunda NATO genişlemesini durdurmanın yanı sıra Ukrayna’yı askerden ve Neo-Nazilerden arındırmak maksadıyla operasyona başladıklarını ilan etmiştir (Putin, 2022). Üçüncü yılına giren savaşta bugüne kadar Ukrayna’da 10 bin 703 sivil hayatını kaybederken, 20 bin 146 sivil yaralanmış ve yaklaşık 9,6 milyon Ukraynalı ülkeden göç etmek zorunda kalmıştır (Çetin, 2024; Medyascope, 23. 02. 2024).

İNGİLTERE’NİN GÖÇMEN POLİTİKALARI

İngiltere’nin göç yönetimi tarihsel açıdan iki temel parametreden etkilenmiştir. İlki AB bağlantısı nedeniyle serbest dolaşım hakkının varlığı (31 Aralık 2020’ye kadar süren) ikincisi ise Britanya İmparatorluğu’nun parçalanması ve sonuçları bağlamında eski kolonilerin 1948 Vatandaşlık Yasası gereği onaylanmaları olmuştur (Somerville ve Walsh, 2021). II. Dünya Savaşı sonrasında İngiltere’nin göç politikalarında sınırlama ve entegrasyon hedefleri izlenmiş ve 1997’ye kadar kısıtlayıcı göç politikaları bu bağlamda devam ettirilmiştir. 1997-2007 arasındaki Tony Blair hükümeti döneminde (İşçi Partisi) iş gücü ve eğitim alanlarında izlenen göç politikaları sayesinde Birleşik Krallık nüfusuna 2,2 milyondan fazla göçmen dâhil olmuştur (Read, 2015). O dönem alınan kararlar sonucunda göçmen nüfusunun katlanarak artması, İngiltere’de büyük tepkilere neden olmuştur. 2008’e kadar Avrupa genişlemesine bağlı olarak AB nüfusunun artışı (serbest dolaşım hakkının varlığı) ülkede sığınma taleplerine yansımış, bu artış yasadışı göç endişesini tetiklediğinden 2008’de düzensiz göç kontrolü yaptırımları uygulanmaya başlanmıştır. Bu yaptırımlar yabancı uyruklu kişilere parmak izi kontrolü, düzensiz göçmen çalıştıran firmalara cezalar ve sağlık güvencesine dair kısıtlamalar şeklinde gerçekleşmiştir (Somerville ve Walsh, 2021).

2015 ve 2016 yılları refah seviyeleri yüksek Avrupa ülkelerine II. Dünya Savaşı sonrası gerçekleşen büyük göç dalgası, kamuoyunda “göç krizi ve göçmen krizi” ifadeleriyle nitelendirilmiştir. Arap Baharı’nın etkisiyle Orta Doğu ve Kuzey Afrika yoğunluklu göçmenler güzergâh olarak Orta Akdeniz (İtalya ve Malta) ve Doğu

Akdeniz rotalarını (Mısır, Türkiye ve Yunanistan) kullanmışlardır (TRT Haber, 2023). Savaş ve iç karışıklık nedenleriyle ülkelerini ardında bırakan göçmenler, bu rotaları kullanırken riskli deniz yolculuğunu ve ölümü göze alarak Avrupa ülkelerine sığınmak istemişlerdir. Gerçekleşen göç olayları, varış yeri olan ülkelerde göçmenlerin kültürel farklılıkları, toplumsal uyum zorlukları ve mali yük endişelerini beraberinde getirmiştir. Ayrıca 11 Eylül saldırılarına Avrupa'da yaşanan diğer terör saldırıları da (Madrid-2004, Londra-2005, Paris-2015, Brüksel-2016) eklenince göç ve göçmen olguları güvenlikle bağdaştırılır hale gelmiştir. Gelişmeler neticesinde Avrupa'da göçmen karşıtı aşırı sağ ve popülist partilerin güçlendiği bir döneme girilmiştir.

İngiltere, Avrupa Ekonomik Topluluğu'na İrlanda ve Danimarka ile birinci genişleme sürecinde (1973) dâhil olmuştur. 1993'de Avrupa Topluluğu (AT) adını alan birlik 2009'da Avrupa Birliği (AB) olarak güncellenmiştir. İngiltere'nin AB ile uzun süren birlikteliği, 2008 ekonomik krizinin Avrupa'ya yansımaları, ortak para biriminden kaynaklı mali sorunlar, AB'nin genişlemesine bağlı sorunlar, iç ve dış göç dalgaları ve kararların ulus üstü alınması gibi problemler neticesinde Ocak 2021'de de ayrılıkla (Brexit) sonuçlanmıştır (Hekimoğlu ve Erkan, 2022, s. 876). AB'den ayrıldıktan sonra İngiltere'de göç yönetimi konusunda sınır kontrolleri arttırılmış, puanlamaya dayalı göçmen sistemi ve yasa dışı göçmenler konularında yeni adımlar atılmıştır. Bu adımlardan puanlamaya dayalı göçmen sisteminde (en yüksek vasıflı, kalifiye göçmen önceliğinin hedeflendiği) puanlar; yaş, dil, nitelik, kazanç, Birleşik Krallık deneyimi ve sertifika olarak beş kategoride hesaplanır hale gelmiştir (Visaguide. World, 2023).

İngiltere'de 14 Nisan 2022'de dönemin Başbakanı Boris Johnson (2019-2022) tarafından yeni göçmen tasarısı açıklanmıştır. Bu tasarıda Birleşik Krallık'a yasadışı göç rotalarından gelen kişilerin 1 Ocak itibariyle Ruanda'ya yerleştirme planı yer almaktadır. Söz konusu tasarı Johnson'ın halefi Sunak Hükümeti döneminde parlamentodan geçirilmiştir. İnsan kaçakçılığına karşı bir çözüm olduğu öne sürülen bu yasa, muhalifler tarafından tepki ile karşılanmış ve BM tarafından da bu karar uluslararası hukukun ihlali olarak yorumlanmıştır (Sözcü, 18. 07. 2023).

Günümüzde İngiltere nüfusu yaklaşık 68,12 milyon kişiden oluşmaktadır. 2018-2022 tarihleri arasında İngiltere'ye gerçekleşen göç oranlarının toplamı ise yaklaşık 4.277.000 kişi civarındadır (Ons.gov.uk, 2023; Tablo-1).

Tablo 1: İngiltere göç istatistikleri 2018-2022

Dönem	Uluslararası	İngiliz	Avrupalı	Avrupa dışı
2018	825.000	72.000	426.000	327.000
2019	772.000	82.000	326.000	364.000
2020	575.000	64.000	221.000	290.000
2021	942.000	108.000	196.000	638.000
2022	1.163.000	88.000	151.000	925.000
Toplam	4.277.000	414.000	1.320.000	2.544.000

Kaynak: Ons.gov.uk, 2023.

İngiltere’de göç yönetimi; İçişleri Bakanlığı, Uluslararası Göç Örgütü, yerel yönetimler, Kızılhaç ve STK’lar olmak üzere yaklaşık 450 kurum tarafından verilen hizmetlerle yürütülmektedir. Bakanlık tarafından maddi yardım ve konaklama hizmeti, Uluslararası Göç Örgütü tarafından göç başvurusu ve ülkeye giriş hizmeti, Kızılhaç tarafından ise iş görüşmeleri ile birlikte aile ve sağlık hizmetlerine yönelik grup tedavileri sunulmaktadır (Yorgancılar ve Yılmaz, 2022, s. 297-298). İngiltere’de ayrıca yerel yönetimler aracılığıyla dil, barınma, istihdam, beceri, sağlık, toplum güvenliği, çocuk, genç, kadın hakları ve sosyal adaptasyon alanlarında uyum hizmetleri de sağlanmaktadır (Gidley ve Jayawera, 2010, s. 43).

İngiltere 2015 yılında 20.000 Suriyeli mülteciyi kapsayan “*Syrian Vulnerable Person Resettlement*” (Suriye Kırılğan Kişi Yeniden Yerleştirme) program sayesinde 2011-2021 tarihleri arasında yaklaşık 31.000 Suriyeliye sığınma hakkı tanımıştır (Sturge, 2024, s. 19). Bununla birlikte 2023 yılı itibarıyla İngiltere’de 210.000’i vizeli olmak üzere toplam 212,780 Ukraynalı sığınmacı bulunmaktadır. Ayrıca Ukraynalı savaş mağdurlarına yönelik İngiltere hükümeti “*Homes for Ukraine*” (Ukrayna için Evler) ve “*The Family Scheme*” (Aile Programı) olarak iki temel programı oluşturmuş ve 2022’de “*Ukraine Extension Scheme*” (Ukrayna Uzatma Programını) ek olarak gündemine almıştır (Sturge, 2024, s. 9; UNHCR, 2023). Bu verilere göre, İngiltere’de bulunan Ukraynalılar, Suriyelilerin yaklaşık yedi katına karşılık gelmektedir.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu çalışmanın bulguları; The Daily Express gazetesine göre Suriyeli ve Ukraynalılar tarafından İngiltere’ye gerçekleştirilen göç olgusunun tanımı, Suriyeli ve Ukraynalıların kimliksel tanımı, Suriyeli ve Ukraynalılar için İngiltere’nin nasıl konumlandırıldığı, Suriyeli ve Ukraynalılar için yapılması gerekenler başlıklarıyla dört kategori halinde sunulmuştur.

Ukraynalı göçü			Suriyeli göçü		
Kelime	Tekrar	Frekans (%)	Kelime	Tekrar	Frekans (%)
Kriz	17	68	Kriz	60	41
İnsani kriz	6	24	Kitlesel göç/akın/dalga	55	39
Dalga	2	8	İş yükü/maliyet	18	13
			Tehdit/endişe/sorun	8	7
Toplam	25	100		141	100

Kaynak: The Daily Express, 2023.

Gazete haberlerinde Rusya'nın Ukrayna'ya başlattığı saldırı sonrası Ukraynalıların İngiltere'ye gerçekleştirdikleri hareket en fazla kriz kavramı (%68) ile karşılık bulurken haberlerde en az dalga kavramının (%8) tekrar ettiği görülmektedir. İngiltere'ye gerçekleştirilen Suriyeli göç hareketi ise en fazla yine kriz kavramıyla (%41) en az tehdit, endişe ve sorun kavramlarıyla (%7) aktarılmıştır. Haber metinlerinde yer alan göç olgusunun nitelendirmeleri incelendiğinde Suriyeli göç olayının Ukraynalı göç olayına göre neredeyse tamamının negatif biçimde kurgulandığı görülmektedir (Tablo, 2). Gazete İngiltere'ye gerçekleşen Ukraynalı ve Suriyeli göç olaylarını kriz ve dalga gibi benzer ifadelerle sunmayı tercih etse de aynı zamanda Suriyeli göç olayını iş yükü, maliyet, tehdit ve endişe gibi sorunlu nitelendirmelerle de aktarmıştır. Bu nitelendirmeler gazete nezdinde, Suriyeli göç olayının Ukraynalı göç olayından farklı algılandığını ve dolayısıyla ekonomik ve güvenlik sorunlarıyla ilgili algıların da konuya dâhil edildiğini işaret etmektedir.

Ukraynalı göçmenler			Suriyeli göçmenler		
Kelime	Tekrar	Frekans (%)	Kelime	Tekrar	Frekans (%)
Mülteci	97	46	Mülteci	285	45
Savaşta/Ukrayna'dan kaçan	38	18	Savaşta /Suriye'den kaçan	35	6
Sığınmacı	26	12	Sığınmacı	72	11
Göçmen	22	11	Göçmen	164	26
Masum /savunmasız /yerinden edilmiş	20	10	Çaresiz/yerinden edilmiş	21	3
Gerçek mülteci	6	3	Saldırgan/şüpheli	53	8
			Gerçek mülteci	2	1
Toplam	209	100		632	100

Kaynak: The Daily Express, 2023.

Gazetedeki haberlerin Ukraynalıları tanımlayan söylemlerinde en fazla tekrar eden ifade mülteci kavramı (%46) olurken en az tekrar eden ifadenin gerçek mülteci (%3) olduğu görülmektedir. Suriyelilerin tanımlamalarında da en fazla tekrar eden ifade yine mülteci kavramı (%45) olmuş ve en az tekrar eden gerçek mülteci (%1)

ifadesi olmuştur (Tablo, 3). Tercih edilen ifadelerle göre gazetenin Ukraynalıları Suriyelilere nazaran daha fazla gerçek mülteci olarak gördüğü, bunun yanı sıra Ukraynalıları tanımlayan ifadelerde hiçbir olumsuz kavram kullanılmadığı fakat Suriyelilerin tehdit unsuru ifadelerle de tanımlandığı sonucu çıkmaktadır. Gazetenin ayrıca saldırgan ve şüpheli kavramlarını kullanması, Suriyelilerin İngiltere'ye yabancı ve İngilizler için tehlikeli kişiler olarak sunulduğunu göstermektedir. Haber metinlerinde Ukraynalı kimliğinin daha yakın ve dostane ifadelerle okuyucuya aktarılmasına rağmen Suriyelilerin, Ukraynalılardan ayrı olarak tedirginlik içeren söylemlerle de tanıtıldığı görülmektedir.

Ukraynalı göçmenler			Suriyeli göçmenler		
Kelime	Tekrar	Frekans (%)	Kelime	Tekrar	Frekans (%)
Güvenli/sıcak /konaklama	14	61	Sığınak, konaklama	19	57
Sığınak/liman	9	39	Sınır koruma	14	43
Toplam	23	100		33	100

Kaynak: The Daily Express, 2023.

Gazete Ukraynalı göçmenler için İngiltere'yi en fazla güvenli/sıcak konaklama yeri (%61), en az da sığınak/liman kavramlarıyla (%39) konumlandırmıştır. Suriyeli göçmenler için ise İngiltere'yi en fazla sığınak, konaklama yeri (%57) ifadeleriyle en az da sınırları korunması gereken yer (%43) olarak mekânsallaştırdığı görülmektedir (Tablo, 4). Daily Express'in ifadelerinde Ukraynalı göçmeler için İngiltere yaşanılacak güvenli bir yer temsili olarak sunulmuştur. Güvenli bir yer temsili, tehdidin olmadığı huzurlu ve konforlu bir yaşam alanına karşılık gelmektedir. Bununla birlikte gazetenin, Suriyeli göçmenleri Ukraynalı göçmelerden ayırarak kısmen konaklama kısmen de sınırın ötesinde bırakan ifadeler sunduğu görülmektedir. Bu ifadelerle İngiltere'nin Suriyeliler için konumlandırılışı kısmen belirsizlik taşımaktadır. Nitekim konaklama ve sınır koruma kavramlarının bir arada kullanılması, Suriyelilerin bir süreliğine İngiltere'de kalmalarına izin verilmesinin, ancak bu misafirliğin kalıcı bir hale dönüşmemesi gerektiğinin bir yansıması olarak okunabilir. Gazetenin bu ifadelerle, Suriyelileri İngiltere'de geçici olarak bir yere konumlandırmak istediği anlaşılmaktadır.

Ukraynalı göçmenler			Suriyeli göçmenler		
Kelime	Tekrar	Frekans (%)	Kelime	Tekrar	Frekans (%)
Destek/yardım	93	63	Destek /yardım	46	63
Plan/program	30	21	Sınır koruma	14	20
Vize muafiyeti/ açık kapı	23	16	Geri gönderme/sınır dışı	12	17
Toplam	146	100		72	100

Kaynak: The Daily Expres, 2023.

Gazete haberlerinde Ukraynalı göçmenler için yapılması gerekenler konusunda en fazla tekrar eden kavram destek/yardım (%63) en az tekrar eden kavramlar ise vize muafiyeti/açık kapı (%16) ifadeleri olmuştur. Haberlerde Suriyeli göçmenler için yapılması gerekenler arasında en fazla tekrar eden kavram tıpkı Ukraynalılar gibi destek/yardım (%63), en az tekrar eden kavramlar geri gönderme/sınır dışı (%17) ifadeleri olmuştur (Tablo, 5). Bu kategoride Ukraynalı göçmenler için yapılması gereken söylemlerin tamamı pozitif kavramlardan oluşmaktadır. Suriyeli göçmenler için yapılması gerekenler ise hem pozitif hem de negatif ifadeleri birlikte içermektedir. Suriyeliler için olumlu kavramlara ek olarak kullanılan geri gönderme ve sınır dışı etme ifadeleri, Suriyelilerin İngiltere'nin idari sınırlarının dışına itilmeleri gerektiği imasını taşımaktadır.

Sonuç

Günümüzde küreselleşmenin etkisiyle politik gündem oluşturma, kitleler üzerinde algı yönetimi, jeopolitik kimlik inşasının yanı sıra mekân ve sınır belirleme görevlerinde medyanın etkisi büyüktür. Suriyeli ve Ukraynalı göçmenlerin İngiliz medyasında nasıl ve hangi algısal temsillerle aktarıldığı ve bu algıların her iki göçmen grubu arasında ne gibi farklılıklar oluşturduğu sorularına cevap aranan bu çalışmanın sonuçlarına göre her iki göçmen grubuna yönelik sunulan gazete haberlerinde hem benzer hem de ayrıştırıcı ifadelerin birlikte kullanıldığı görülmüştür.

Kamuoyunda tartışılan Batı medyasında göçmen ayırımına neden olan söylemler üretildiği iddiası bu çalışmanın sonuçlarıyla da örtüşmektedir. İngiltere'ye gerçekleşen Suriyeli göç olayının gazetede aktarım şekli genel olarak Suriyeli göçmenlerin ülkeye ekonomik yük getireceği endişesi ve ülkenin var olan düzenine karşı bir güvenlik tehdidi olarak algılandığını (benzer ifadelerin dışında)

göstermektedir. Göçmenlerin tanımlandığı metinlerde Ukraynalı kimliğinin İngilizlere daha yakın ve yardıma daha layık kimseler olarak (masum, savunmasız ve gerçek mülteci kavramlarının varlığı nedeniyle) sunulduğu fark edilmiştir.

Gazetenin Suriyeli göçmenlerden farklı olarak Ukraynalı göçmenler için yakınlık içeren söylemleri (masum/kurban) kullanması, Ukraynalılara karşı sorumluluk bilinciyle hareket edildiğini yansıtmaktadır. Bu yakınlık Ukraynalıların, İngiliz halkıyla coğrafi, dini ve kültürel benzerlik taşımalarıyla bağlantılı bir durumdur. Bununla birlikte gazete tarafından Suriyeli kimlik kurgusunda bir ötekileştirme yapıldığı (saldırgan ve şüpheli kavramlarının varlığı) açıktır. Haber metinlerinde göçmenler için İngiltere, Ukraynalılardan farklı olarak Suriyeliler için “sınırları korunması gereken yer” biçiminde konumlandırılmış ve göçmenler için yapılması gerekenler kategorisinde ise yine Suriyeliler için “sınır” kavramı yüksek oranda (sınır koruma %20, geri gönderme/sınır dışı %17) tekrar edilmiştir. Sınırlar “yabancıya karşı korunması gereken yer” duygusuyla ilgili güvenlik tehdidinin bir sonucu olarak üretilmektedir. Üretilen bu kavramla gazetenin Suriyeli göçmeleri İngiltere sınırının dışında bırakarak burası ve orası, yerli ve yabancı, güven ve tehlike zıtlıklarıyla (anlam haritalarıyla) ötekileştirdiği anlaşılmaktadır.

Gazete haberlerinde Suriyelilere yönelik gerçekleştirilen bu ayrımların nedenleri kamuoyunda da yoğun olarak tekrarlanan göçmenlere yönelik kimlik ayrımının (Batılı/beyaz olmayan) yanı sıra kültürel ve ekonomik tehditlerle ilgili problemlerin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Burada Batılı kimlik standartlarının dışında Orta Doğu kökenli Suriyeli kimliğinin, Batı değerlerine adapte olamayacağı endişesinin yanında İngiliz kültürüne yönelik bir tehdit oluşturabileceği olgusu da hâkimdir. Bu durum 11 Eylül ve sonrasında Avrupa’da yaşanan terör saldırılarının da bir çıktısı olarak Müslüman ve terörist ilişkilendirmesiyle Suriyelilerin Orta Doğulu kimliğine din temelli bir olgunun eklenmesiyle (İslamofobi) ortaya çıkmaktadır. Ekonomik tehdit ise; Suriyeliler yüzünden ulusal bütçe harcamalarının yükselmesi, mevcut refah seviyesinin düşmesi ve işsizliğin yükselmesi endişelerinden kaynaklanmaktadır. Her ne kadar İngiltere’de Suriyeli göçmen sayısının yaklaşık yedi katı Ukraynalı göçmen bulursa da bu çalışmada ekonomik tehdide yönelik söylemlerin Suriyeliler için kullanıldığı görülmüştür.

Gazetenin okur kitlesine sunduğu haberlerde Suriyeli kimliğine yönelik ayrıştırıcı söylemleri, İngiltere’deki takipçileri açısından Suriyelilere yönelik korku, ön yargı, iletişim engeli, gerginlik ve sağduyunun azalması gibi toplumsal uyumu zorlaştıran sonuçlara neden olabilir. Bunun yanı sıra Suriyelilere yönelik sınır ve

güvenlik tehdidi vurgusu kışkırtıcı bir anlatım şeklidir. Bu tür tehdit algıları, toplum içerisinde ırkçılığın yükselmesi (biz ve öteki ayrımı), demokrasinin azalması (alınacak yasa ve kanunlarda daha az adalet anlayışı), kültürel çeşitliliğin zarar görmesi, ülke içi kriz süreçlerinde doğrudan Suriyeli göçmenlerin suçlanması, toplumsal infial ve yabancı korkusunun (*zenofobi*) artışına neden olan sonuçlar üretecektir.

Göçmen karşıtlığı, genel olarak Avrupa'da özelde ise İngiltere'de yükselişe geçmiş ve popülist siyasal söylemler ve aşırı milliyetçiliğin büyüdüğü bir dönemi beraberinde getirmiştir. Bu karşıtlığın devam etmesi, Suriyelilerin ve ötekileştirilen göçmenlerin ev sahibi ülkeye adaptasyon sorunu, mekânsal aidiyet eksikliği ve zamanla kapalı toplumların yükselişe geçtiği deneyimlere neden olacaktır.

Kaynakça

- Avrupa Basınına Günlük Bakış.* (2020). Daily Express. Erişim Tarihi: 13.09. 2023, <https://www.eurotopics.net/tr/148471/daily-express>.
- Bayoumi, M. (2022). *They Are 'Civilised' and 'Look Like Us': The Racist Coverage of Ukraine,* Erişim Tarihi: 13.09.2024, <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/mar/02/civilised-european-look-like-us-racist-coverage-ukraine>
- Baydili, I. ve Çetin, B. N. (2021). Darbeden Harekâta Kıbrıs: Kıbrıs Barış Harekâtına Yönelik Kamuoyu Oluşum Sürecinde Yazılı Basının Rolü. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 6(2), 386-408. DOI: 10.47107/inifedergi.878608
- Bilgin, N. (2006). Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi/Teknikler ve Örnek Çalışmalar (2. bs.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- BM'den İngiltere'nin Göç Yasasına Tepki: Uluslararası Hukuka Aykırı.* (2023, 18 Temmuz). *Sözcü gazetesi.* Erişim Tarihi: 07. 11. 2023. <https://www.sozcu.com.tr/2023/-7747061/>
- Çalışkan, F. (2022). Adım Adım Rusya Ukrayna Savaşı ve Üçüncü Tarafların Sürece Etkisi. *EURO Politika*, 14, 35-47.
- Çetin, Ş. (2024). *BM: Rusya-Ukrayna Savaşı'nda Sivil Can Kaybı Sayısı 10 bin 703'e Yükseldi.* Erişim Tarihi: 04. 06. 2024, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bm-rusya-ukrayna-savasinda-sivil-can-kaybi-sayisi-10-bin-703e-yukseldi/3159738#>

- Dışişleri Bakanlığı. (2023). *Suriye'nin Siyasi Görünümü*. Erişim tarihi: 01. 07. 2024, <https://www.mfa.gov.tr/suriye-siyasi-gorunumu.tr.mfa>
- Diyarbakırlıoğlu, K. (2020). Viktor F. Yanukoviç Dönemi Ukrayna'nın Avrupa Birliği İle İlişkilerini Belirleyen Dinamikler. *International Journal of Social Inquiry*, 13(1) 209-234. Doi: 10.37093/ijisi.746473
- Eryaman, İ. O. (2022). Radikal Sağ Popülizm ve Göç Karşıtlığı. *İçtimaiyat Sosyal Bilimler Dergisi, Göç ve Mültecilik Özel Sayısı*, ss. 339-357
- Ercan, L., Gürkan, U. ve Taştan Akdemir, N. (2019). Göç Sürecinde Göçmenlerin Karşılaştıkları Sorunlar. *International Social Sciences Studies Journal*, 5(43), 4785-4792. Doi.org/10.26449/sss.1726
- Ersen, E. T. (2022). *Ukrayna-Rusya Savaşı Batı'nın Mültecilere Yönelik Çifte Standardını Ortaya Çıkardı*. Erişim Tarihi: 05.09.2023, <https://www.aa.com.tr/tr/ayrimcilikhatti/ayrimcilik/ukrayna-rusya-savasi-batinin-multecilere-yonelik-cifte-standardini-ortaya-cikardi/1815039>
- [Express.co.uk/about-us](https://www.express.co.uk/about-us), The Daily Express. (2023). Erişim Tarihi: 14. 08. 2023, <https://www.express.co.uk/about-us>.
- [Express.co.uk/sitearchive](https://www.express.co.uk/sitearchive), The Daily Express. (2023). Erişim Tarihi: 14. 08. 2023, <https://www.express.co.uk/sitearchive>
- Falah, G., W. Flint, C. ve Mamadouh, V. (2006). Just War and Extraterritoriality: The Popular Geopolitics of the United States' War on Iraq as Reflected in Newspapers of the Arab World. *Annals of the Association of American Geographers*, 96(1), 142-164.
- Gidley, B. ve Jayawera, H. (2010). *An Evidence Base on Migration and İntegration in London*. Centre on Migration Policy Society.
- Hankir, H. ve Rabah, H. (2022). *Arab Refugees See Double Standards in Europe's Embrace of Ukrainians*. Erişim Tarihi: 05. 09. 2023, <https://www.reuters.com/world/arab-refugees-see-double-standards-europes-embrace-ukrainians-2022-03-02/>
- Hekimoğlu, K. Ç. ve Erkan, S. (2022). Avrupa Bütünleşmesinde Birleşik Krallık: Brexit Referandumunu ve Ayrılma Süreci. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(2), 870-883.
- İnceoğlu, Y. G. (2020). *Brexit Medyasının Ötekileri: Göçmenler*. Erişim Tarihi: 13. 09. 2023, <https://bianet.org/yazi/brexit-medyasinin-otekileri-gocmenler-221154>

- Karaağaç, Y. (2022). Batı Avrupa’da Aşırı Sağ Partilerin Yükselişi: Belçika Örneği. *EURO Politika* (16), 27-33.
- İnceoğlu, Y. G. (2020). Brexit Medyasının Ötekileri: Göçmenler. Erişim Tarihi: 13. 09. 2023, <https://bianet.org/yazi/brexit-medyasinin-otekileri-gocmenler-221154>
- Karaatlı, B. (2015). *Tunus’ta Arap Baharı: Fransa’nın Tunus Yaşamına Etkisi Üzerinden Bir Değerlendirme*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karabağ, S. ve Şahin, S. (2015). *Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası, Birinci Bölüm: Türkiye Nüfus Coğrafyası* (6. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Kartal, F., Dikmen, A. A. ve Tömölová, K. M. (2015). *Durum Analizi: Türkiye’nin İşçi Göçüyle İlgili Hukuksal ve Normatif Çerçevesinin Değerlendirilmesi*. IOM, Araştırma Projesi.
- Kaya, A. ve Özdoğan, G. G. (2003). *Uluslararası İlişkilerde Sınır Tanımayan Sorunlar: Göç, Yurttaşlık, İnsan Hakları, Toplumsal Cinsiyet, Küresel Adalet ve Güvenlik*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Kibaroglu, M. (2016). NATO'nun Suriye Stratejisi. H. B. Yalçın ve B. Duran (Editörler). *Küresel ve Bölgesel Aktörlerin Suriye Stratejileri* içinde (s. 82-94). İstanbul: SETA.
- Koç, S. Y. (2020). *Türkiye’nin Suriye’de Düzenlediği Askeri Operasyonlar ve Türk Medyasının Operasyonları Kavramsallaştırması: Popüler Jeopolitik Bir Bakış Açısı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kösedag, M. S. ve Ertürk, K. Ö. (2018). Türkiye’deki Yazılı Basında Zeytin Dalı Harekâtı: Sözcü, Star ve Haber Türk Gazeteleri Üzerinden Bir Analiz. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 1519-1535. Doi: 10.19145/e-gifder.433633
- McFarlane, T. ve Hay, L. (1993). The Battle for Seattle: Protest and Popular Geopolitics in The Australian Newspaper Author Links Open Overlay Panel. *Political Geography*, 22(2), 211-232, Doi.org/10.1016/S0962-6298(02)00090-2.
- Migration Data Hub*. (2023). www.ons.gov.uk. Erişim tarihi: 02.11.2023, <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/internationalmigration/bulletins/longterminternationalmigrationprovisional/yearendingdecember2023>

- Ojala, M. ve Krogerus, S. K. (2016). Popular Geopolitics in the Shadow of Russia: The Ukraine Conflict in Finnish and Estonian Newspaper Editorials. M. Pantti (Ed.). *Media and the Ukraine Crisis: Hybrid Media Practices and Narratives of Conflict* içinde (s. 139-155). New York, NY: Peter Lang.
- Ojala, M. ve Pantti, M. (2017). Naturalising The New Cold War: The Geopolitics of Framing the Ukrainian Conflict in Four European Newspapers. *Global Media and Communication*, 13(1), 41-56. Doi.org/10.1177/1742766517694.
- Özekmekçi, M. İ. (2010). Tehdit Sınırını Geçemeyen Göçmen. *Hayat Sağlık: Sağlık ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 44-48.
- Özgür, E. M. ve Alahmad, A. (2024). Zorunlu Göçmenler ve Entegrasyon: “Suriyelilerin Topluma Adapte Olabilmesi İçin Bu Ülkedeki Hukuki Statüsü Değiştirilmeli”. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 22(1), 71-102. <https://doi.org/10.33688/aucbd.1419655>
- Putin, V. (2022). Путин объявил о начале военной операции на Украине, Пресс-служба президента РФ/ТАСС, Erişim Tarihi: 17.07.2024, <https://tass.ru/politika/13825671>,
- Read, L. (2015). *How-Immigration-Came-to-Haunt-Labour-Inside-Story*. Erişim Tarihi: 05.11. 2023, <https://www.theguardian.com/news/2015/mar/24/how-immigration-came-to-haunt-labour-inside-story>
- Rusya'nın İşgali Ukrayna'daki Hayatı Nasıl Etkiledi?* (2024). *Medyascope*. Erişim Tarihi: 23.02.2024, <https://medyascope.tv/2024/02/23/rusyanin-isgali-ukraynadaki-hayati-nasil-etkiledi/>
- Sharp, J. (1993). Publishing American Identity: Popular Geopolitics, Myth and The Reader's Digest, *Political Geography*, 12(6), 491-503. Doi.org/10.1016/0962-6298(93)90001-N.
- Shire, W. (2021). *Yurt Şiiri* (B. Karabüber, Çev.). Sin Edebiyat. <http://sinedebiyat.com/2021/12/19/yurt-warsan-shire/>
- Sipahioglu, B. Ö. (2023). A review of discrimination and labeling of refugees using the example of Syrian and Ukrainian refugees. *Journal of Social Policy Conferences*, 84, 191-198. <https://doi.org/10.26650/jspc.2023.84.1172157>
- Sir (Cyril) Arthur Pearson*, National Portrait Gallery. (2023). Erişim Tarihi: 13. 09. 2023, <https://www.npg.org.uk/collections/search/person/mp78188/sir-cyril-arthur-pearson-1stbt>.

- Somerville, W. ve Walsh, P. W. (2021). *United Kingdom's Decades-Long Immigration Shift Interrupted by Brexit and the Pandemic*. Erişim Tarihi: 16.09.2022, <https://www.migrationpolicy.org/article/united-kingdom-shift-immigration-interrupted-brexit-pandemic?>
- Sturge, G. (2024). Asylum Statistics. *Commons Library Research Briefing*, 1-35 <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/SN01403/SN01403.pdf>
- Sullivan, J. ve DS. Lee. (2018). Soft Power Runs Into Popular Geopolitics: Western Media Frames Democratic Taiwan. *International Journal of Taiwan Studies*, 1(2), 273-300.
- Suriye İnsan Hakları Gözlem Evi Raporu: 11 yılda 610 Bin Ölü, 2.1 Milyon Sakat, 13 milyon evsiz*, Bianet. (2022). Erişim Tarihi: 18. 03. 2022, <https://bianet.org/etiket/suriye-insan-haklari-gozlem-evi-55032>
- Suriye'deki İç Savaş 12 Yılı Geride Bıraktı*. TRT (2023). Erişim Tarihi: 08.11.2023, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/suriyedeki-ic-savas-12-yilini-geride-birakti753159.html#:~:text=T%C3%BCrkiye%2C%202011'de%20ba%C5%9Flayan.>
- Taş, H. Y. ve Özcan, S. (2018). Suriyeli Göçmen Sorunlarının, Sosyal Politikalar Bağlamında Analizi, *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 7(17), 36-54. Doi: 10.31199/hakisderg.409860.
- Taşkın, E. ve Yılmaz, M. (2021). Reuters Haber Ajansına Göre Doğu Akdeniz'de Yaşanan Enerji Kaynakları Mücadelesinin İçerik Analizi ve Eleştirel Jeopolitik Açısından Değerlendirilmesi. *International Journal of Geography and Geography Education*, 44, 218-234. Doi: 10.32003/igge.889653.
- Tellal, E. (2015). Rusya Suriye'de Ne arıyor? *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 70(4), 1047-1050. Erişim tarihi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/160080>
- Temizer, S. (2016). *Suriye Müzakerelerinde Tarafların Pozisyonu*. Erişim Tarihi: 26.10 2023. <http://aa.com.tr/tr/dunya/suriye-muzakerelerinde-taraflarin-pozisyonu/511404?amp=1>
- Toal, Ó. G. ve Agnew, J. (1992). Geopolitics and Discourse: Practical Geopolitical Reasoning in American Foreign Policy. *Political Geography*, 11(2), 190-204.

- TRT Haber (2023). *Uluslararası Göç Örgütü: Orta Akdeniz Rotası En Tehlikeli Göç Yolu Olmaya Devam Ediyor*. Erişim Tarihi: 07. 11. 2023, <https://www.trthaber.com/haber/guncel/uluslararasi-goc-orgutu-orta-akdeniz-rotasi-en-tehlikeli-goc-yolu-olmaya-devam-ediyor-799211.html>
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (2015). *Beşeri Coğrafya İnsan, Kültür, Mekân*. İstanbul: Çantay Yayınevi.
- UNHCR, (2023). (The UN Refugee Agency). *Bi-annual Fact Sheet 2023 09 United Kingdom*. Erişim Tarihi: 01. 07. 2024, <https://www.unhcr.org/sites/default/files/2023-10/bi-annual-fact-sheet-2023-09-uk.pdf>
- Visaguide.world (2023). *UK Immigration Points Based System*. Erişim Tarihi: 06.11.2023, <https://visaguide.world/europe/uk-visa/point-based-system/>
- Woon, C. Y. (2014). Popular Geopolitics, Audiences and Identities: Reading the 'War on Terror' in the Philippines. *Geopolitics*, 19(3), 656-683, [Doi.org/10.1080/14650045.2014.907277](https://doi.org/10.1080/14650045.2014.907277)
- Yıldırım, F. E. ve Seyan, Ş. (2024). Ukrayna-Rusya Savaşının Tarihsel Kökeni ve Günümüz. R. Öztürk (Ed.). Erişim Tarihi: 04.06.2024, <http://www.ilsaadergi.com/ukrayna-rusya-savasinin-tarihsel-kokeni-ve-gunumuz/>
- Yıldız, M. (2022). Rusya-Ukrayna Savaşında Rusya'yı Anlamak: Tek Sorumlu Putin mi? *Akademik Hassasiyetler*, 9(19), 143-168.
- Yorgancılar, S. ve Yılmaz, Ş. (2022). Göçmen Hizmetlerinde Kurumların Hizmetlerinin Karşılaştırılması İngiltere Türkiye Örnekleri. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 10(32), 294-309. Doi: 10.33692/avrasyad.1176861.

Summary

Migration, a deeply rooted and widespread phenomenon in world history, has been increasing due to the many challenges people face. Notably, transnational migration has accelerated following the Syrian Civil War and Russia's war on Ukraine. Transnational migration brings various problems for both migrants and host countries. Additionally, perceptions of migrants among residents, policymakers, and the public in host countries draw significant attention. In particular, news about migrants in Western media has frequently sparked public debate. Among these debates, it is claimed that news bulletins about Ukrainian migrants are presented differently (using a double standard) compared to news about other migrants.

This study aims to investigate how Syrian and Ukrainian migrants are represented in the British media and to examine the differences created by these representations between the two migrant groups from a critical geopolitical perspective. In the research, 126 news articles about Syrian and Ukrainian migrants published in the UK-based newspaper The Daily Express (from January 1, 2016, to August 6, 2023) were analyzed using content and discourse

analysis and interpreted from a critical geopolitical perspective. The Daily Express was selected due to its known anti-immigrant stance. This study falls within popular geopolitics, a subfield of critical geopolitics, and addresses the issue through a newspaper, which acts as a vehicle for dominant geopolitical understandings. The first finding of the research concerns how migration to the UK by Syrians and Ukrainians is reflected in The Daily Express. Although migration events in Ukraine and Syria are described with similar terms such as "crisis" and "wave," it was observed that the depiction of Syrian migration also included problematic descriptors such as "burden," "cost," and "threat." The second finding concerns the identity definitions of Syrians and Ukrainians. The discourse in the news portrayed Ukrainians as more "genuine refugees" without using any negative terminology, while Syrians were described with threat-related terms such as "aggressive" and "suspicious." The UK was portrayed as a safe place to live for Ukrainian migrants, while Syrian migrants were depicted as needing to remain partly in accommodations and partly outside the borders.

The final finding relates to what should be done for both Syrians and Ukrainians. In this context, all statements regarding Ukrainian migrants consisted of positive terms, while statements about Syrian migrants included both positive terms and phrases like "repatriation" and "deportation." According to the results of this study, it was seen that similar and discriminatory news were used together in newspaper news about both immigrant groups. The publicly discussed claim that Western media produces discourses that discriminate against immigrants also coincides with the results of this study. The way the Syrian immigration incident to the UK is reported in the newspaper generally shows that there is concern that Syrian immigrants will bring an economic burden to the country and that they are perceived as a security threat to the existing order of the country. It has been noticed that in the texts describing immigrants, the Ukrainian identity is presented as people closer to the British and more deserving of help. Unlike Syrian immigrants, the use of sympathetic discourses for Ukrainian immigrants reflects that they act with a sense of responsibility towards Ukrainians. This closeness is linked to the fact that Ukrainians have geographical, religious and cultural similarities with the British people. It is understood that there has been an alienation in the newspaper's Syria identity construction and that it has marginalized the Syrians by positioning the UK as "a place whose borders must be protected" for Syrians, unlike the Ukrainians.

The reasons for this discrimination against Syrians in newspaper articles are a reflection of cultural and economic threat perceptions, as well as identity-based discrimination against immigrants (Western/non-white), which is frequently repeated in public opinion. Apart from Western identity standards, there is also concern that the Syrian identity of Middle Eastern origin may not be able to adapt to Western values, as well as the fact that it may pose a threat to British culture. This situation emerges with the addition of a religion-based phenomenon (Islamophobia) to the Middle Eastern identity of Syrians, as a result of the September 11 and subsequent terrorist attacks in Europe, associating Muslims and terrorists. Also reflects the concerns about the increase in national budget expenditures, the decrease in the current welfare level and the increase in unemployment due to Syrians. The discriminatory rhetoric towards the Syrian identity presented in the newspaper's coverage could lead to societal outcomes that hinder social cohesion among its followers in the UK.

These include increased fear, prejudice, communication barriers, tension, and a decline in common sense towards Syrians. Additionally, the emphasis on border and security threats represents a provocative form of narrative. Such portrayals may result in increased racism within society, a reduction in democratic values, damage to cultural diversity, direct blaming of Syrian migrants during national crisis periods, as well as heightened public unrest and xenophobia.